

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

89. An Episcopus sine populi consensu possit instituere dies festos? Et quid, si in tali casu fulminet Episcopus excommunicationis fulmen? Et si populus absque justa causa contradiceret, tunc, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Affirmatiue respondet Pater Gobat in *The-
saur. Indulgent. part. 2. c. 7. q. 17. n. 331.* vbi
fiscat: licet Barbola testetur à Congregatione esse
victum, ne festa aliter transferantur, quam permit-
tant Rubricæ, & Gauantus *part. 4. tit. 9. num. 24.* mi-
retur aliquem Itakæ Episcopum autum fuisse anno
1622. Festum Annunciationis Deiparæ, quod tunc
in diem Parasceues ceciderat, etiam quoad forum
transferre, cum, & hæc mutatio Festi vniuersalis
excedat (eius opinione) facultatem Episcopi, & eo
anno Romæ, Laureti, aliisque in locis ea mutatio non
fuerit facta; scio nihilominus multarum Germaniæ,
Galliæ, & Belgij Dioceseon vsu receptum, vt quan-
do id festum occurrit in hebdomada Sancta, inte-
grè transferatur, vel in Sabbatum Palmarum, vel in
feriam secundam post Dominicam in Albis. Simili-
ter quando festum S. Michaelis Archangeli cadit ex-
tra Dominicam solet in locis lacui Aconiano vicini
transferrì in vnam alteramve septimanam, ne eius
obseruatio impediatur, seu interrumpat ceptam iam
vindemiam. Quin noui Vicarium Generalem, qui anno
1636. festum SS. Philippi, & Iacobi, quod tunc
occurrebat cum festo Ascensionis, suo decreto distulit
in feriam secundam proximè sequentem, sed ei de-
creto se opposuit Magistratus ciuilis, coegitque reuo-
care. Postremò in quibusdam Germaniæ Episcopatu-
bus, solent Episcopi, quando vigilia S. Matthæi oc-
currit in feriam tertiam post quinquagesimam, eam
transferre in Sabbatum præcedens, quia alioquin plu-
rima peccata per esum carniu committuntur illa
feria tertia. Has omnes praxes (excepta penultima)
quidquid dicat Gauantus ego approbo; tum quia ni-
tuntur, & longo vsu, & graui causa, nec ignorantur à
Legatis Pontificiis; tum quia potest Episcopus circa
suos subditos; quidquid potest Papa in vniuersa Ec-
clesia, nisi ipsi sit specialiter prohibitum, vt ex com-
muni Canonistatum docet Sanch. l. 1. de *matrim.*
diff. 61. Multos referens. Nec obstant difficultates, &
limitationes, quas contra hoc axioma adfert Suarez,
lib. 6. de leg. c. 14. n. 6. & seqq. Hucusque Gobat.

Sup. hoc su-
pra ca. tr. 2.
ex doctrina
Ref. 25. per
toram, si-
gnanter in
§. Sed ad
propositum,
& ex aliis
Ref. & §
eius primæ
not.

2. Sed Ego puto non esse discedendum à senten-
tia negatiua, quam docet Gauantus; nam cum dicta
festa fuerint à Pontifice instituta, non potest Episco-
pus circa illa aliquid disponere; nam inferior nullam
habet potestatem circa id quod Superior determina-
uit, vt patet ex leg. *Formam, Cod. de Officio Præfetti
Prætor. cap. Cum inferior, de maior. & obed. Clem. ne
Romani de elect. Gloss. verb. Figura, in cap. Finali de
hereticis, lib. 6. Gloss. verb. mandamus, in Clem. Sapè,
de verbor. significat. Vnde non licet inferiori contra
factum Superioris dispensando venire leg. pen. §. pen.
ff. de qua plura arc. leg. Ille à quo §. Tempusnum, ff.
ad Trebellian. leg. nam & Magistratus, ff. de arbit.
cap. Literas de restit. spoliat. cap. Super eo, de usuris,
cap. v. nostrum de appellacionibus. Surtus consil. 58.
num. 2.*

Sup. hoc in
tom. 4. tr. 6.
Ref. 37.

3. Verùm aliquis in fauorem Amicissimi Gobat
posset dicere, iura allegata, & rationem adductam
procedere quando inferior tollit factum Superioris:
secus autem quando distinguit, seu qualiscat; vt re-
dè obseruat Alexander *consil. 106. num. 15. & 16. lib. 2.*
Sed in nostro casu Episcopus non tollit factum Su-
perioris, quia non auferit festum, sed tantum quali-
ficat, vt loquitur Alexander *vbi supra*, id est festum
transferit. Ergo, &c. At hoc non obstante, puto, vt
dixi non esse recedendum à sententia Sacræ Congre-
gationis, communi praxi Episcoporum. Ad id verò
quod allertit Pater Gobat de vigilia Sancti Matthæi,
quando incidit feria tertia post quinquagesimam,
hæc Pasqualigus *de off. 180. n. 2.* & Homobon. *vol. 1.
Consul. Mor. part. 5. par. 2. Resp. 67.* docent quod pos-
sit ab Episcopo transferri in alium diem tamen no-

uissimè Leandrus *de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 10.
quest. 42.* contrarium tenet; quia ratio, quæ ad trans-
ferendum ieiunium dictæ vigiliæ, assignatur, non
videtur rationalis, nec sufficienter iusta. Nam aliàs,
etiam possent in alium diem transferre quodlibet
ieiunium incidens in diem quemcumque festum, cum
etiam multa committantur peccata in ieiuniis inci-
dentibus in festa; ergo. Secundo: quia à sæculo non
est auditum, præfatum vigiliæ ieiunium translatum
fuisse in alium diem ab aliquo Episcopo, esto, quòd
causa vitandi peccata in violatione dicti ieiunij, sem-
per stetit eadem. Tertio: quia prædicta translatio
ieiunij, non esset ita conformis dispositioni iuris; si-
quidem hoc solum, propter occurrence alicuius fes-
tiuitatis ab Ecclesia instituta, permititur, aut præci-
pit, quod ieiunium in illam incidens, transferatur: vt
constat ex cap. *Consilium de obser. ieiun.* Tandem:
quia causa, quam contrarij ad defendendam suam
opinionem assignant, præuisa est à Summis Pontifi-
cibus: & tamen non instituerunt translationem di-
cti ieiunij: non ergo alia ratione, nisi quia ad id
non inuenere sufficientem causam, aliàs illam insti-
tuerunt, sicut instituerunt translationem vigiliæ S.
Ioannis Baptistæ incidentis in festum Corporis
Christi, anticipando illam in feria quarta antecede-
ntis, Leo X. & Urbanus VIII. Hucusque Leandrus,
qui obseruat Pasqualigus non debuisse me, & Lay-
man absolute pro sua sententia adducere: Vnde Ego
nunc sententiæ Leandri clare adhaereo. Et Eminen-
tissimus meus Cardinalis de Lugo annis præteritis
fuit in voto Sanctissimi. D. N. Innocentium X. non
debere dictam vigiliam transferre in aliam diem.

RESOL. LXXXIX.

An Episcopus sine populi consensu possit instituire dies
festos?

Et quid, si in tali casu fulminet Episcopus excommuni-
cationis fulmen?

Et si populus absque iusta causa contradiceret, tunc,
contradictione non obstante, an sit seruandum Fe-
stum? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 178.

Negatiue respondet Michaël de Palacio *lib. 5. tit. 2. de contraci. bus. c. 10. vbi in fine* sic ait: Si
querit aliquis, num Episcopus solus potest præcipere
dies festos obseruari? & quidem si Episcopus solus
posset facere dies festos pro suo arbitrio, posset præ-
cipere celebrari & obseruari quos voleret, hoc esset
in grauamen magnum populi, siquidem sunt paupe-
res multi, qui ex officio suo & labore victarent, & si
multiplicaret Episcopus festa, iam ipsi grauarentur,
quippe non haberent vnde sibi sufficientem pararent
victum. Adde quòd in *cap. conquestus de ferijs*, sic ha-
betur: Carteris feriandum solemnitatibus, quas Episcopi
in suis dioceseibus cū Clero & populo duxerint
solemniter venerandas, igitur Episcopus ad inducen-
da festa solus non habet auctoritatem, sed ipse cum
Clero, hoc est, consentiente suo Capitulo, & annuente
populo, hoc est, populi rectoribus, debet statuere hu-
iusmodi festa celebrari. Vnde videtur quòd si contra
tenorem huius Capituli fecerit, non teneri popu-
lum ad obseruationem festorum; sed quid si fulmi-
nat excommunicationis fulmen? Respondeo, facile
est tunc prouocare ad Metropolitanum, aut si hic
instituit propria auctoritate festa huiusmodi, ad Pa-
pam causam deferre. Ita Palacius *vbi supra*, & Do-
ctores, quos ad scientiam adducit, & sequitur San-
chez in *opusculo tom. 2. lib. 5. cap. 2. dub. 5. n. 6.* qui tamen
confiteretur satis esse ad festa instituenda Episcopum
cum Capitulo, quando Episcopus institueret festum, &

& populus absque causa iusta contradiceret, tunc cum tali contradictione non obstante est seruandum scilicet.

2. Verum his non obstantibus licet de iure supradicta opinio vera sit, de consuetudine tamen asseritur aliqui, quod dies festi sola Episcopi auctoritate subhibito consilio Clericorum, non tamen suffragio, determinantur. Ita Fagundez *prac. 2. lib. 1. c. 3. num. 11.* Item Villalobos in *summa tom. 2. tract. 3. diff. 1. n. 3.* in fine, asserit; que solo el Obispo puede hazer fiesta a los Santos que tiene la Iglesia Romana pñestos en el Calendario. Adde quod obseruat Suarez de Relig. *lib. 2. cap. 11. num. 9.* & Fagundez *ubi supra*; in casibus quo loquimur, satis consentire populum cum Episcopo per hoc solum, quod non contradicat, & in synodo posse Episcopum sine populi consensu dies festos indicare, tradit Gauantus in *enchirid. Episc. cap. 2. allegat. 105. num. 39.* Sit tamen Episcopus paratissimus in institutione festorum, vt aduertit Sayrus in *clari Regia, lib. 7. c. 3. n. 16.*

RESOL. XC.

An Episcopus possit instituire diem festum alicuius Beati nondum Canonizati?

Et notatur, quod quando Pontifex concedit Sacerdotibus certa Religions, vt certo die dicant Missam de aliquo S. Beaticato, tunc non possunt facere Officium, neque in illa dicere Officium, & Missam de dicto S. Beaticato.

Et queritur, an licet S. Beaticatum inuocare in publicis Litanis, vel pingere Imaginem viri Sancti nondum Beaticati cum radiis, & diademate? Ex part. 3. tit. 5. & Misc. 1. Ref. 9.

§. 1. Negatiuam sententiam docent Sanchez in *summa tom. 1. lib. 2. c. 43. num. 9.* Azorius *tom. 2. lib. 1. c. 26. q. 4.* Barbosa in *colleat. tom. 1. lib. 2. tit. 9. c. 1. m. 24.* Villalobos in *summa, tom. 2. tract. 3. 2. dub. 1. n. 3.* & alij.

2. Non reticam affirmatiuam sententiam docent Suarez de *reig. 10. 1. lib. 2. de diebus festis, c. 11. n. 4.* & post illum Fagundez *prac. 1. lib. 1. c. 3. n. 14.* & quia nihil aliud est Beaticatio, quam quadam canonizatio minori apparatu celebrata. Sed his non obstantibus, negatiuam sententiam tenendam esse puoquam nouissime docet etiam Lucas Castellinus de *Canon. sancti. c. 1. puncti. 34. §. 7.* & ideo tempore Pauli V. humiliter petiit Respublica Veneta, vt festum Beati Salonij in eadem ciuitate coleretur, & idem euenit tempore Greg. XV. pro Beato Alberto Magno, id petente Archiepiscopo Ratisbonensi. Notandum hic obiter, quod quando Pontifex concedit Sacerdotibus certa Religions, vt certo die dicant Missam de alio Sancto Beatico, non possunt facere Officium, neque in illa dicere Officium, & Missam de dicto Beaticato, vt apparet apud Turrianum in *2. 2. tom. 2. disp. 17. dub. 18.* caute enim in his materiis procedendum est.

3. Vnde neque licet etiam Sanctum Beaticatum inuocare in publicis litanis, quidquid aliqui recentiores asserant, & ita docet Porcel in *addit. ad diu. theol. ser. Reliquie Sanctorum, n. 11.* Lucas Castellinus de *Canon. sancti. c. 2. puncti. 6. §. 2.* & seq. qui cum Pontificum in his materiis esse potius restrictiua, quam dilatanda. Et tandem non sunt auctores recentiores cum Molfesio *cons. 45. num. 31.* tenendi nondum beaticati, cum radiis, vel diademate. Contra quos, & merito, insurgunt Bellarminus

tom. 1. lib. 1. de Beat. sancti. cap. 7. Azorius *tom. 2. lib. 3. cap. 6. q. 8.* Fagundez *precept. 1. lib. 1. cap. Turrianus in 2. 2. tom. 2. disp. 17. dub. 11.* & alij.

RESOL. XCI.

An Reliquie alicuius Sancti nouiter inuenta debeant approbari ab Episcopo?

Ex quo etiam oriuntur alie difficultates, & ideo queritur primo, an Reliquie Sancti nondum canonizati possint approbari ab Episcopo?

Queritur secundo, quenam certitudo requiratur, in approbandis supradictis Reliquiis?

Tertio, an vota Theologorum sint in hoc casu consultiua, tantum, ut aut Episcopus possit decernere aduersus eorum placita?

Quarto, an si oriatur aliqua grauis questio, & ideo conuocetur Concilium Prouinciale, vota Episcoporum sint decisiuia, & non consultiua?

Quinto, an Episcopus extra Diocesim possit approbare Reliquias vigore Concilij Tridentini sessione 25. de Reliquiis? Ex part. 2. tractatu 15. & Misc. 1. Ref. 51.

§. 1. Respondeo affirmatiue, ex Concilio Tridentino sessione vigesimaquinta de reliquiis & vener. Sanctorum, vbi ait: Nulla esse admittenda noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, & approbante Episcopo, qui simul atque de iis aliquid comperit habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & aliis pijs viris, ea faciat, quae veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquid dubium, vel aliqua de iis rebus grauior quaestio incidat, Episcopus antequam controuersiam dirimat, Metropolitanis, & comprouincialium Episcoporum, in Concilio Prouinciali sententiam expectet. Ita Tridentinum. Ex quibus verbis oriuntur aliqua difficultates, vnde ad elucidationem huius materiae.

2. Queritur primo, quenam certitudo requiratur in approbandis supradictis reliquiis? Respondeo, esse necessariam certitudinem moralem, deductam ex probabilibus argumentis, non autem euidenciam, & argumenta infallibiliter concludentia. Ita in terminis notauit Ambrosius Morales in *2. p. Historia generalis Hisp. lib. 17. c. 5. in fine*, narrans inuentionem Sanctorum corporum, quae Cordubae inuenta sunt anno 1575. & quia codex rarus est, ponam per extensum eius verba. Para todo loque desto se tratara conviene mucho advertir, como en la materia deste Sancto negocio no puede haber euidencia ni argumentos, que del todo concluyan, sino vna buena probabilidad moral, deduzida de buenos principios, y fundamentos de donde se forman razones, que tienen toda la fuerça; de que es capaz la materia, por ser estas cosas de suyo dificiles de aueriguar, y que se deve tener en mucho qualquier apparençia de buena raxon, y conuertencia que se puede hallar. Et in *lib. 13. cap. 37.* loquens de Cruce ab Angelis fabricata, tempore Regis Alphonfi cognominati el casto, sic asserit: Es menester, que tengamos en semejantes cosas vna piadosa affeccion en nuestra alma, la qual sin saltar andando examinando lo todo, no ay nada, que desheche, y condene. Porque yo pregunto, que milagro podra haber auerigado, que reliquias de Santos ciertas, sino queremos creer con blandura de corazon, sino porfiar contradizendo; En todas se hallara siempre algo, de que se pueda dudar, si se andan escudriñando menudencias con rigor si se desenhuelben particularidades, si poniendolo todo a pleyto queremos que todo este aueriguado y manifesto. Sic ille, quae omnia satis explicant verba illa Concilij quae